

ที่นี่มีความแตกต่างมากมาย (ตอนที่ ๒)

ตอนที่ ๒ ที่นี่ไม่มีเครื่องแบบแต่ระเบียบวินัยฝังอยู่ในใจ

ครูแอ้ว

ฉันเคยคิดว่าเครื่องแบบคือระเบียบขั้นพื้นฐานของนักเรียน ช่วงระยะเวลาสามสิบปีที่ทำงานในโรงเรียนไทยฉันได้เห็นความเข้มงวดของกฎระเบียบเครื่องแต่งกาย ตั้งแต่การตัดผมของนักเรียนหญิงเหนือคิ้ว โดยเฉพาะนักเรียนหญิงชั้นมัธยมต้นที่รวบผมมัดเป็นจุกบนหัวเอียงไปทางด้านขวา ผูกโบสีน้ำเงิน เมื่อฉันยืนบนระเบียบอาคารชั้นสอง ก็มองดูนักเรียนที่ยืนเรียงเข้าแถวในสนาม หัวนักเรียนหญิงทุกหัวเหมือนกันหมดราวบีบมาจากเครื่องจักรในโรงงาน ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมปลายเลิกมัดจุกแต่ต้องติดก๊ิ๊บที่หน้าผากเพื่อไม่ให้ผมปรกหน้าผาก เด็กบางคนก็โหวงเฮ้งตีมาก หน้าผากกว้างนูน ดูท่าทางคับข้องใจกับการติดก๊ิ๊บ บางคนแอบถอดก๊ิ๊บออกเมื่อพ้นสายตาฝ่ายปกครองหรือครูประจำชั้น ส่วนนักเรียนชายชั้นมัธยมต้นหัวเกลี้ยงเกลา หัวแบน หัวหูเห็นได้ชัดเจน ครูฝ่ายปกครองลงทุนใช้ไม้บรรทัดวัดเส้นผมที่เหลืออยู่นิดหน่อยกลางหัวว่ายาวเกินที่กำหนดไว้ในระเบียบหรือเปล่า พอโตขึ้นนักเรียนชายที่เรียนอยู่ชั้นมัธยมปลายก็ค่อยหล่อขึ้นด้วยผมรองทรง นอกจากจะได้เรียน ร.ด. (รักษาดินแดน) นอกนั้นก็ยังมีหัวเกลี้ยงเกลาเหมือนเดิม ความหล่อค่อยปรากฏหลังจากสิ้นสุดชีวิตนักเรียน

หลังจากฉันทำงานผ่านไปสักสิบห้าปี กฎระเบียบผมนักเรียนหญิงเปลี่ยนไป ต้องตัดผมให้ปิดหู ฉันเริ่มงงว่าตกลงจะเอาอย่างไรกันแน่ ยุคหนึ่งต้องใช้หวีตุงหู อีกยุคหนึ่งให้ปกปิดตุงหู ในระยะ

หลัง ๆ ก่อนที่ฉันจะยุติการทำงานเป็นครู ฉันพบว่า การแต่งกายของนักเรียนเปลี่ยนไปมาก นักเรียนหญิงหลายคนได้พยายามแหกกฎ ทรงผมเปลี่ยนแปลงไปมากมาย สารพัดทรงผม ทรงผมเมืองขึ้นญี่ปุ่นที่ปล่อยผมเป็นสายยาว ๆ ข้างแก้มเป็นที่นิยมระยะหนึ่ง อีกระยะหนึ่งคือผมปรกหน้าผาก ยาวเหมือนม่านไทรย้อยจนไม่แน่ใจว่านักเรียนมองเห็นครูและเห็นกระดานได้ชัดเจนแค่ไหน ต่อมาก็คือทรงหางไก่ หลังจากให้นักเรียนไปชอยผมบาง ๆ บริเวณต้นคอ เมื่อมาโรงเรียนก็พยายามรวบผมเพื่อปกปิดร่องรอยการชอยผม ผมที่รวบออกมาจึงเป็นกระจุกเล็ก ๆ แหลม ๆ ยาวเล็กน้อย ซึ่งจากบริเวณต้นคอค่อยปลายหางไก่ ส่วนอื่นที่รวบไม่ติดก็กระจายชี้ไปรอบหัว ดูชอบกลแต่เป็นที่นิยมแต่ละวันในช่วงเช้า ครูเวร ครูฝ่ายปกครองต้องเล่นบทช่างตัดผมจำเป็น ถือกรรไกรทำหั่นผมนักเรียนที่ผิดระเบียบ

เรื่องรองแท็กก็เป็นเรื่องจุกจิกได้ทุกวัน นักเรียนต้องใส่รองเท้าสีดำ จะอนุญาตให้ใส่รองเท้าผ้าใบเฉพาะวันที่เรียนพลศึกษา ไม่รู้ว่าเป็นเพราะนักเรียนชอบใส่รองเท้าผ้าใบมากกว่า หรือเป็นเพราะนักเรียนชอบทำอะไรก็ได้ที่ฝืนกฎ จึงต้องมีการลงโทษนักเรียน คนใดที่ผิดระเบียบฝ่ายปกครองก็จะให้ยืมรองเท้าแตะเก่า ๆ ใส่แทนเมื่อไม่เคารพกฎถุงเท้าก็เช่นกัน สำหรับนักเรียนหญิงห้ามใส่ถุงเท้าสั้นเกินไป ต้องเหลือพอพับได้สองทบที่ข้อเท้า ยุคหนึ่งนักเรียนนิยมดึงถุงเท้าขึ้นสูง อีกยุคหนึ่งก็นิยม

สั้นจนแทบจะหลุดจากข้อเท้า นักเรียนบางคนก็ช่างไปสรรหาถุงเท้าเป็นตาข่ายบ้าง ปักลายดอกไม้บ้าง ลายการ์ตูนบ้าง ส่วนกระโปรงยุคหนึ่งก็นิยมยาวจนเกือบบรอมเท้า ต่อมายุคหลังๆ นิยมสั้นเกือบเหนือเข่า ครูก็เลยต้องเล่นบทครูสอนเย็บผ้า ให้นักเรียนสอยกระโปรงขึ้นในยุคกระโปรงยาว พอถึงยุคกระโปรงสั้นครูก็นั่งควบคุมนักเรียนและกระโปรงลงดูแล้ว ในแต่ละวันครูต้องเสียเวลาไปมากมายกับการควบคุมให้นักเรียนอยู่ในกฎระเบียบ **ยิ่งเข้มงวด ยิ่งควบคุม การฝึกกฎระเบียบก็ยิ่งเพิ่มขึ้นทุกวัน ยิ่งหนักขึ้น ๆ** ครูเก่า ครูแก่ จึงได้แต่ถอนใจ มองเห็นภาพความเป็นระเบียบเรื่องการแต่งกายเป็นเพียงภาพในอดีตที่ผ่านพ้นไปแล้ว

ฉันเริ่มสงสัยว่า ระเบียบเข้มงวดเรื่องการแต่งกายอาจเป็นเหมือนบางสิ่งบางอย่างที่กีดกันอยู่ในใจนักเรียน ดังนั้น เมื่อนักเรียนพ้นสภาพนักเรียนไปแล้วจึงมีการระเบิดความต้องการที่กดซ่อนอยู่ข้างในใจของนักเรียนหลายคน นักเรียนบางคนกลับมาเยี่ยมครูที่โรงเรียนด้วยทรงผมเหมือนฮีตีกใหม่ บางคนก็กลับมาด้วยทรงผมหยิกหยองฟูกระจายราวกับเพิ่งไปช่วยเซาตบไฟมา

ที่โรงเรียนนี้ไม่มีระเบียบการแต่งกาย ตอนเข้าก่อนแปดโมง ภาพของนักเรียนที่เดินเล่นอยู่ในสนาม บางกลุ่มนั่งคุยที่ม้านั่ง สารพัดการแต่งกายหลายรูปแบบ ฉันเคยคิดว่าถ้าถ้านักเรียนไม่ต้องสวมเครื่องแบบจะทำให้เกิดการแต่งตัวประกวดประชันฟุ้งเฟ้อ แต่กลับไม่ใช่ เด็ก ๆ ที่นี้แต่งตัวธรรมดา เหมือนกับชุดอยู่บ้านเสียมากกว่า นักเรียนผู้ชายและนักเรียนผู้หญิงสวมกางเกงขาสั้น เสื้อยืด นักเรียนผู้หญิงบางคนสวมกระโปรง บางคนสวมเสื้อยืดสายเดี่ยว นักเรียนผู้ชายชั้นโตประมาณชั้น ม.๔ ขึ้นไป บางคนอาจสวมกางเกงขายาว เสื้อเชิ้ตปลอ่ยชาย แต่มีน้อย ส่วนใหญ่สวมกางเกงขาสั้น

แค่เข้ากับเสื้อยืด เด็กผู้หญิงบางคนทาเล็บหลากสี ใส่ตุ้มหู เด็กผู้ชายบางคนไว้ผมบ๊อบ หรือใส่เสื้อท่่ามกลางการแต่งกายตามสบายไม่มีเครื่องแบบ กลับไม่มีการแข่งขัน ประกวดประชันเรื่องการแต่งกาย กลับพบความธรรมดา เสื้อผ้าง่าย ๆ สบาย ๆ ไม่โดดเด่น หรือเป็นเพราะว่าสังคมของเขาไม่ยึดติดกับเสื้อผ้าแบรนด์เนมดัง ส่วนครูที่นี้แต่งตัวตามสบาย สวมเสื้อลำลอง จะนุ่งกางเกงหรือกระโปรงก็ตามใจ ซึ่งส่วนมากจะใส่กางเกง

ฉันเคยคิดว่า ระเบียบการแต่งกายเป็นระเบียบพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ระเบียบอื่น ๆ ของชีวิตในโรงเรียน แต่เมื่อมาสอนที่นี่เกือบห้าปี ฉันกลับพบคำตอบว่า ระเบียบการแต่งกายเป็นระเบียบแค่เพียง “เปลือกนอก” และเป็นระเบียบที่ไม่ถาวรสำหรับนักเรียนบางกลุ่ม ระเบียบที่เข้มงวดเป็นเหมือนก๊าศที่อัดแน่นอยู่ในกระป๋องพร้อมจะระเบิดเมื่อมีโอกาส ที่นี้ทำให้ฉันคิดว่าระเบียบในการปฏิบัติตนระหว่างเรียน ระเบียบในหน้าที่ของนักเรียนคือ “เรียน” ได้แยกออกจากระเบียบการแต่งกายโดยสิ้นเชิง หรืออาจกล่าวว่ **ระเบียบที่เกิดจากภายในใจเป็นระเบียบของการดำเนินชีวิตที่จะคงทนถาวรมากกว่า**

ตอนเช้านักเรียนส่วนหนึ่งมีผู้ปกครองมาส่งที่โรงเรียน ซึ่งมักจะเป็นนักเรียนระดับประถมฯ กับอนุบาลมากกว่านักเรียนโต นักเรียนกลุ่มนี้จะยืนรอหน้าประตูเล็กนอกรั้วโรงเรียนซึ่งเป็นนักเรียนส่วนน้อยจึงดูไม่แออัดนัก ประตูนี้จะเปิดเวลาเจ็ดโมงครึ่ง เมื่อถึงเวลาประตูเปิดนักเรียนก็จะทยอยเดินเข้าโรงเรียนโดยมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์หนึ่งถึงสองยืนอยู่ข้างประตู (ถ้าเป็นโรงเรียนไทย ครูเวรหรือครูที่มี “กรรมเวร” ก็จะยืนกันสละน) ฉันชอบมองดูนักเรียนอนุบาลตัวน้อยๆ ผมสีทอง ผมสีน้ำตาล ใส่ชุดหลากหลายสีลากกระเป๋าใบเล็ก ๆ สีน้

เอ็นดู เดินเข้าไป ฉันสังเกตว่า ถ้าเป็นเด็กลูกครึ่งไทยแม่บางคนจะถือกระเป๋าให้ลูกในขณะที่เด็กพ่อแม่ฝรั่งปล่อยให้ลูกลากกระเป๋า บางคนมีกระเป๋าใบใหญ่มาก เด็กเล็ก ๆ หยอยเดินเข้าไปแล้วยืนรอเป็นแถว มีเจ้าหน้าที่สี่ห้าคนยืนดูแลนักเรียนก่อนพานักเรียนเดินเข้าห้องเรียน ส่วนเด็กโตก็เดินไปที่อาคารมัธยมฯ

นักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นนักเรียนส่วนใหญ่เดินทางมาโรงเรียนด้วยรถตู้ของโรงเรียน เป็นรถตู้ที่มีสภาพดีมากออกจะดีเพราะเป็นรถตู้ระดับวีไอพี คนขับรถและเจ้าหน้าที่ประจำรถใส่เครื่องแบบ กฎระเบียบของโรงเรียนเรื่องการใช้รถตู้มีหลายข้อ มีในรถแต่ละคันมีนักเรียนไม่เกินแปดคน ทำให้สภาพรถตู้ของนักเรียนไทยที่มีเด็กอัดกันแน่นในรถ เด็กต้องเชื่อฟังเจ้าหน้าที่ประจำรถ ต้องรัดเข็มขัดขณะนั่งในรถ ห้ามกินขนม ห้ามเคี้ยวหมากฝรั่ง ห้ามเครื่องดื่มทุกชนิด ยกเว้นน้ำ ห้ามเล่นในรถ ต้องตรงต่อเวลาถ้าช้าเกินหนึ่งนาทียรถตู้จะไม่รอ เด็กที่พลาดจากการขึ้นรถเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ที่ต้องพาลูกไปส่งหรือไปรับที่โรงเรียน นั่นคือกฎระเบียบของการตรงต่อเวลา ตอนเช้ารถตู้จะหยอยเข้าประตูใหญ่ของโรงเรียน จอดเรียงต่อกันเป็นแถว นักเรียนต้องรอเจ้าหน้าที่ประจำรถลงมาเปิดประตู นักเรียนจึงลงจากรถ แล้วมายืนรอที่บริเวณหน้าทางเข้าภายในโรงเรียน บริเวณนี้จะมีเสาสูงระดับเอวที่มีแถบผ้าสีแดงเล็ก ๆ กัน เหมือนเสาที่กั้นในโรงแรม ดูแล้วก็ไม่น่าเชื่อที่แถบผ้ากันเล็ก ๆ จะหยุดยั้งไม่ให้นักเรียนลองดีลอดผ่าน นักเรียนก็จะนั่งบึ้งยืนบึ้งรอเวลาเจ้าหน้าที่มายกเสากันออก

หลังเจ็ดโมงครึ่งนักเรียนจึงสามารถเดินเข้าในอาคารได้แต่ห้ามขึ้นไปชั้นบน นักเรียนสามารถขึ้นไปชั้นบนอาคารเฉพาะเวลาเรียนเท่านั้น ฉันไม่

เคยถามว่าทำไมนักเรียนขึ้นไปบนอาคารไม่ได้ แต่คิดสรุปเองว่า การที่นักเรียนคอย เดิน เล่นบริเวณสนามหรือห้องโถงชั้นล่างซึ่งไม่อยู่ในที่ลับตา คือความปลอดภัยของนักเรียน และทำให้ไม่เกิดการกระทำที่ผิดระเบียบ ห้องเรียนทุกห้องจะถูกปิดด้วยกุญแจ ครูทุกคนมีกุญแจที่เปิดได้ทุกห้อง และครูทุกคนต้องไม่ลืมที่จะล็อกห้องทุกครั้งเมื่อครูออกจากห้อง หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน และจะปล่อยให้ นักเรียนอยู่ในห้องโดยไม่มีครูไม่ได้

ที่นี่จะได้ยินมีเสียงกริ่งเพียงสี่ครั้งต่อวัน คือตอนแปดโมงเช้าสำหรับการเริ่มเรียนในช่วงเช้า ตอนหลังพักสิบโมง ตอนบ่ายโมงก่อนการเริ่มเรียนในช่วงบ่าย และตอนบ่ายสามโมง นอกนั้นนักเรียนต้องรู้จักเวลาเอง เพราะโรงเรียนถือว่าเสียงกริ่งที่ดังทุก ๆ ชั่วโมงเป็นการรบกวน หลังเสียงกริ่งตอนเช้า นักเรียนจะยืนเข้าแถวตามป้ายชื่อห้องเพื่อรอให้ครูมารับ ครูจะเดินนำนักเรียนไปที่ห้องเรียน นักเรียนจะเดินเป็นแถวคู่ตามครู (ครูที่สอนจะมารับนักเรียนเวลาแปดโมงก่อนสอนชั่วโมงแรก หลังพักช่วงเช้าเวลาสิบโมงสิบนาที หลังพักกลางวันเวลาบ่ายโมงสิบนาที และเวลาบ่ายสามโมง นอกเหนือจากเวลาดังกล่าวนักเรียนจะเดินไปที่ห้องเรียนเอง)

เมื่อการเรียนการสอนเริ่มขึ้น นักเรียนทุกคนต้องอยู่ในห้อง ถ้านักเรียนเข้าชั้นเรียนสายนักเรียนต้องลงไปแจ้ง “ฝ่ายดูแลนักเรียน” เพื่อขอ “บัตรสาย” มาแสดงกับครูผู้สอนก่อนเข้าห้องเรียน ตอนฉันไปทำงานใหม่ ๆ ฉันค่อนข้างอะลุ่มอล่วย ถ้าช้าแค่ไม่กี่นาที ฉันก็แค่ตักเตือนแล้วอนุญาตให้นักเรียนเข้าห้อง ปรากฏว่านักเรียนหลายคนในห้องบอกว่า “ไม่ได้นะมาตาม ครูคนอื่น หนึ่งนาทีเขาก็ไม่ยอมแล้วนะ” นี่คือ คนหนุ่มมากที่เคร่งครัดกับกฎ กติกาจึงคงอยู่

ก่อนอื่นขออธิบายว่ามีหน่วยงานหนึ่งในโรงเรียน ถ้าแปลตรงตัวคือ “ฝ่ายดูแลนักเรียน” แต่หน้าที่ของหน่วยงานนี้ คือ ดูแลทุกอย่างที่เกี่ยวกับนักเรียน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนหรือพฤติกรรม ฝ่ายนี้จะดูแลทั้งระเบียบวินัยนักเรียน ดูแลด้านวิชาการ การเรียนการสอนของนักเรียน ในห้องนี้มีตารางสอนของทุกชั้นเรียนปิดไว้ที่ผนังห้อง (คนที่ทำหน้าที่จัดตารางสอนที่นี่คือ อาจารย์ใหญ่ฝ่ายฝรั่ง แปลกดีไหมละ นึกภาพว่า ถ้าผู้อำนวยการโรงเรียนไทย ต้องทำหน้าที่จัดตารางสอน ผอ. จะพูดว่ายังไงนะ คงจะได้คำตอบที่ไม่จืดเลยละ) นอกจากนี้ฝ่ายนี้ต้องดูแลการวัดประเมินผลและแนะแนวการเรียนอีกด้วย บุคลากรที่ทำหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายดูแลนักเรียน คือคนที่รู้จักนักเรียนอย่างดี ทั้งอุปนิสัยการเรียน และความถนัดทางเรียนว่าควรเลือกเรียนวิชาอะไรเมื่ออยู่ในระดับชั้นที่ต้องเลือกเรียน ไม่ได้มีผู้ดูแลแบบแยกส่วนแบบโรงเรียนไทย ที่นี่ เขาอาจจะคิดว่าการมองนักเรียนหนึ่งคนต้องมองรวมทุกอย่าง

นึกถึงโรงเรียนไทย การดูแลด้านพฤติกรรม การเรียน การแนะแนว ประกอบด้วยคนหลายฝ่าย มีครูประจำชั้น หัวหน้าระดับชั้น หัวหน้าคณะสี เป็นทีมฝ่ายปกครอง มีรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานวัดประเมินผล เป็นทีมฝ่ายวิชาการ และยังมีครูแนะแนวอีก รวมแล้วครูเกือบร้อยคนที่เกี่ยวข้องกับการเรียน ระเบียบวินัย และพฤติกรรมนักเรียน ในขณะที่ที่มีเจ้าหน้าที่อยู่แค่เพียงสี่คน ทำไม่คนแค่สี่คนจึงบริหารงานได้ เพราะกฎคือกฎ ทุกอย่างถูกระบุไว้ในเอกสารกฎระเบียบภายในของโรงเรียนซึ่งครูผู้ปกครอง และนักเรียนต้องรับรู้และปฏิบัติตาม

นักเรียนทุกคนมีสมุด ชื่อเรียกของสมุดถ้าแปลเป็นไทยคือ “สมุดสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับ

โรงเรียน” จุดประสงค์ของสมุดนี้เพื่อเป็นการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองให้รับรู้ว่าคุณสมบัติของตนเองเป็นอย่างไรที่โรงเรียน ในสมุดประกอบด้วย

๑. บัตรเข้าห้องสาย เป็นเหมือนคูปองที่มีรอยปรุ ส่วนต้นขั้วจะอยู่ในสมุด ส่วนหางเป็นส่วนที่นักเรียนต้องมอบให้ครูประจำวิชาที่นักเรียนมาสาย นักเรียนต้องนำสมุดนี้ไปพบ “ฝ่ายดูแลนักเรียน” ซึ่งจะเป็นผู้บันทึกในบัตร ระบุวัน เดือน ปี และระบุว่าเข้าห้องเรียนสายเป็นเวลากี่นาที พร้อมลายเซ็นของเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีการหักคะแนนพฤติกรรมที่นักเรียนแต่ละคนมีคะแนนเต็ม ๒๐ คะแนน

๒. ระเบียบภายในโรงเรียน มีกฎระเบียบแบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ รวมแล้วประมาณ ๑๕ หน้า พร้อมขั้นตอนการลงโทษ โดยผู้ปกครองและนักเรียนต้องเซ็นชื่อเพื่อแสดงว่าได้ศึกษาแล้วและยอมรับกฎระเบียบทุกข้อ

๓. ตารางบันทึกการลืมนอุปกรณ์การเรียน เช่นนักเรียนลืม หนังสือเรียน สมุดทำงาน แฟ้ม ครูจะบันทึกวันที่ เดือน ปี วิชา สิ่งที่ลืม แล้วเซ็นชื่อ นักเรียนต้องนำสิ่งที่ลืมนั้นไปให้พ่อแม่เซ็นรับทราบและนำกลับมาให้ครูดูในชั่วโมงต่อไป

๔. ตารางบันทึกการทำงานไม่เสร็จ เช่น ไม่ทำการบ้าน เช่นเดียวกัน ครูจะบันทึกวันที่ เดือน ปี วิชา และงานที่นักเรียนไม่ทำ หรือทำไม่เสร็จ นักเรียนต้องนำสิ่งที่บันทึกไปให้พ่อแม่เซ็นรับทราบและนำกลับมาให้ครูดูในชั่วโมงต่อไป

๕. บันทึกการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับครู เป็นหน้าว่างหลายหน้าในสมุดเล่มนี้สำหรับผู้ปกครองและครูเขียนสื่อสารกัน เช่นครูเขียนว่า “ลูกของคุณพูดมาก ไม่ตั้งใจเรียนในวิชา....” ทุกครั้งที่ครูบันทึก ต้องให้นักเรียนอ่านและเมื่อยอม

รับว่าตนเองทำอย่างนั้นจริง นักเรียนต้องเซ็นชื่อ เช่นเดียวกัน นักเรียนต้องนำสิ่งที่ครูบันทึกไปให้พ่อแม่เซ็นรับทราบ และนำกลับมาให้ครูดูในชั่วโมงต่อไป บางครั้งพ่อแม่ก็เขียนมาเพื่อขออนุญาตที่ลูกต้องขาดเรียนในวิชาใดวิชาหนึ่งเพื่อชี้แจงครูผู้สอน

๖. บันทึกการไปห้องพยาบาล เป็นส่วนหนึ่งที่พยาบาลของโรงเรียนบันทึกเมื่อนักเรียนขออนุญาตครูไปพบพยาบาลระหว่างเรียน พยาบาลจะบันทึกอาการเจ็บป่วยของนักเรียน พร้อมลงเวลาวันที่ เดือน ปี และนักเรียนต้องนำมาแสดงให้ครูประจำวิชาดู และการไปห้องพยาบาลทุกครั้งต้องมีตัวแทนห้องพาไป

๗. ปฏิทินการเปิดเรียนและช่วงปิดเรียน ตลอดปีการศึกษา

๘. ตารางเรียนของนักเรียน อยู่ที่พักในหลังสุด (ตารางเรียนของนักเรียนใช้ตลอด ๓ ภาคเรียน ๑ ปีการศึกษา)

ถ้านักเรียนลืมนำสมุดเล่มนี้มา นักเรียนต้องลงไปเอาแบบฟอร์มที่ฝ่ายดูแลนักเรียนมาให้ครูบันทึก เป็นแบบฟอร์มเฉพาะในกรณีที่นักเรียนลืมาสมุดเล่มนี้มา ถ้านักเรียนทำสมุดหายจะต้องเสียค่าปรับ ๒๐๐ บาท

กฎเหล็กของที่นี่สำหรับครูคือห้ามแตะต้องตัวนักเรียน ฉันเคยนึกสงสัยว่าทำไม แล้วก็คิดว่าอาจเป็นการป้องกันการทำร้ายเด็ก หรือแนวโน้มที่อาจจะเป็นการคุกคามทางเพศ แล้วถ้าครูแตะต้องเด็กไม่ได้ จะลงโทษอย่างไรละ

ขั้นตอนการลงโทษจากน้อยไปหามาก

เมื่อนักเรียนพูดมากระหว่างเรียน ครูตักเตือนนักเรียนก่อนและประกาศว่า นี่เป็นการเตือนครั้งสุดท้าย (มีเพื่อนครูฝรั่งที่น่ารักให้คำแนะนำว่าการลงโทษทุกครั้งต้องทำเปิดเผย ให้มีพยานรู้เห็น และต้องแน่ใจว่า มีความยุติธรรม มีเหตุผลที่

นักเรียนได้เถียงไม่ได้) ถ้านักเรียนยังคุยต่อ ครูจะให้ให้นักเรียนแยกหรือย้ายที่นั่ง ครูบางคนจะจัดทำผังที่นั่งของนักเรียนในวิชาของตน เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนช่างพูดนั่งใกล้กัน ดังนั้น นักเรียนจะต้องนั่งตามที่ครูวิชานั้นกำหนด ถ้านักเรียนยังพูดมากอีก ครูจะให้ให้นักเรียนหยิบ “สมุดสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน” ตั้งไว้บนโต๊ะ โดยบอกว่า “ถ้าเธอยังพูดต่อ ครูจะเขียนบันทึกในสมุด” วิธีนี้ได้ผลดีมากสำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ นักเรียนจะนั่งเงียบ ตั้งใจทำงานดีขึ้น บางคนหลุดปากพูดทันทีว่า “ขอโทษครับ” เป็นภาษาไทย บางคนยกมือไหว้ด้วยทำเอาครูไทยเกือบใจอ่อน (มีเด็กบางคนอ้างว่าลืมนำสมุดบันทึกพฤติกรรม ฉันบอกให้ลงไปพบฝ่ายดูแลนักเรียนเพื่อขอแบบฟอร์มสำหรับบันทึกแทน แคบอกว่ให้ลงไปเท่านั้น เด็กก็จะรีบคว้าสมุดจากกระเป๋ามาให้ทันที บางรายบอกว่า “ล้อเล่นนะ มาตาม”)

พฤติกรรมผิดระเบียบของนักเรียนที่พบบ่อยคือ พูดมาก ไฮเปอร์ อยู่หนึ่งไม่ค่อยได้ สมาธิกระเจิงเป็นช่วง ๆ วิธีลงโทษขั้นแรก ครูอาจให้เด็กออกนอกห้อง ให้ไปสงบสติอารมณ์สัก ๕ นาที (ไม่ควรเกิน ๕ นาที เพราะจะทำให้เด็กไม่ได้เรียน) เด็กจะไ้ยืนเกาะอยู่หน้าประตูห้อง ทำท่าเหมือนคนจะจมน้ำตาย ไม่กล้าไปไหน ต้องยืนเกาะประตูห้องเรียน รวากับว่าประตูเป็นท่อนกันจนน้ำ รอเวลาอย่างกระวนกระวายว่าเมื่อไรครูจะมาเรียกกลับเข้าห้อง ถ้าบังเอิญมีคนเดินผ่าน เด็กจะมีอาการอายมาก ๆ หลบสายตา ยืนก้มหน้า อายที่ต้องยืนอยู่นอกห้อง ขณะที่เด็กคนอื่นกำลังเรียน บางคนก็ทรุดนั่งกับพื้นหน้าตาเศร้าซึม คอดก มีคนเล่าว่าเด็กเล็กบางคนที่เรียนอยู่ฝ่ายประถมจะยืนร้องไห้เมื่อถูกไล่ออกจากห้อง นึกถึงโรงเรียนไทย ถ้าไล่นักเรียนออกนอกห้อง นักเรียนก็จะออกไป อาจจะมัวที่ลึงโลด

ใจไปเสียด้วยซ้ำ แล้วก็หายไปเลย หายสาบสูญไปไกล แล้วทำไมเด็กฝรั่งไม่เดินหายไปไหน เพราะระหว่างเรียน นักเรียนทุกคนต้องอยู่ในห้องเรียน ถ้าฝ่ายคุณครูไปพบนักเรียนในที่ใดที่หนึ่งนอกห้องเรียน คือความผิดรุนแรง ดังนั้น เด็กจึงไม่กล้าเดินไปที่อื่น หน้าประตูห้องเรียนจึงเป็นที่ที่ปลอดภัยที่สุด

ถ้าการให้ออกจากห้อง ๕ นาที ยังไม่ได้ผล ครูจะกรอกแบบฟอร์มการให้ออกจากชั้นเรียนในชั่วโมงนั้น ครูกรอก ชื่อ นามสกุลนักเรียน วิชา ลายเซ็นครู เหตุที่ให้ออกจากห้องเรียน งานที่ต้องทำให้แล้วเสร็จขณะที่ให้ออกจากห้องเรียน ตัวแทนห้องของนักเรียนชั้นนั้นจะเป็นผู้นำนักเรียนไปส่งที่ฝ่ายดูแลนักเรียน (นักเรียนทั้งชั้นจะเลือกตัวแทนห้อง ห้องละสองคน รองตัวแทนห้องสองคน ตัวแทนห้องจะเป็นผู้พานักเรียนที่ทำผิด หรือพานักเรียนที่ขอไปห้องพยาบาลไปห้องพยาบาล นอกจากนี้ ตัวแทนห้องจะเป็นตัวแทนในการประชุมที่โรงเรียนกำหนด) การออกจากห้องคราวนี้ไม่ใช่การออกนอกห้องเรียนแค่ ๕ นาที แต่มากกว่า ๕ นาที คือเวลาที่เหลือจนกว่าจะหมดเวลาเรียนในชั่วโมงนั้น นักเรียนจะต้องไปนั่งทำงานที่ห้องเรียนซึ่งเป็นห้องว่างข้างห้องของฝ่ายดูแลนักเรียน และฝ่ายดูแลนักเรียนจะบันทึกความผิดของนักเรียนพร้อมหักคะแนนพฤติกรรม มีนักเรียนบางคนถูกลงโทษให้ออกนอกชั้นเรียน คือไม่มีสิทธิ์เข้าชั้นเรียน ตั้งแต่ ๑ ชั่วโมง บางคนอาจถึง ๓-๗ ชั่วโมง นักเรียนจะต้องมานั่งซึมงานเดียวกับที่ห้องว่างห้องฝ่ายดูแลนักเรียน โดยครูประจำชั้นจะเป็นผู้ประสานกับครูประจำวิชาในวันนั้นว่า ใครต้องการให้นักเรียนทำงานอะไรบ้างในชั่วโมงที่ต้องเรียนวิชาของตนเอง ความทุกข์ของนักเรียน คือ การต้องถูกแยกโดดเดี่ยวจากเพื่อน

(ที่นี้ครูทุกคนทำหน้าที่แค่สอนหนังสืออย่างเดียว ถ้าต้องการเป็นครูประจำชั้นด้วย ต้องแจ้งความจำนงค์ก่อนเริ่มปีการศึกษา ทางโรงเรียนจะพิจารณาตามความเหมาะสม เมื่ออนุมัติก็จะได้เงินเดือนเพิ่มเป็นค่าตอบแทนสำหรับการทำงานเพิ่ม)

ถ้านักเรียนยังไม่แก้ไขพฤติกรรม หรือมีพฤติกรรมอื่นที่ไม่ถูกต้อง เช่น ไม่ตั้งใจเรียนต่อเอง ทะเลาะกับเพื่อน พูดคำหยาบ แสดงท่าทีที่ไม่เคารพครู เป็นต้น นักเรียนจะถูกลงโทษด้วยการกลับบ้านช้าอย่างน้อย ๒ ชั่วโมง การลงโทษแบบนี้เป็นการลงโทษที่นักเรียนกลัวมาก เช่นเดียวกัน ครูจะกรอกแบบฟอร์มการลงโทษให้กลับบ้านช้า โดยกรอก ชื่อ นามสกุลนักเรียน วิชา ลายเซ็นครู เหตุที่ต้องลงโทษ งานที่ต้องทำให้แล้วเสร็จระหว่างกลับบ้านช้า ฝ่ายดูแลนักเรียนจะส่งแบบฟอร์มนี้ส่งเมลไปให้ผู้ปกครอง เพื่อตกลงวันที่ให้นักเรียนกลับบ้านช้า และผู้ปกครองต้องทำหน้าที่มารับนักเรียนกลับบ้านเอง ฝ่ายได้รับส่งนักเรียนไม่ต้องมาทำหน้าที่เพิ่มในกรณีนี้ ถ้านักเรียนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือทำงานที่ส่งไม่ครบ หรือไม่เรียบร้อย ครูจะลงโทษซ้ำ แต่จะเพิ่มจำนวนชั่วโมง บางรายอาจเป็นสี่ชั่วโมงหรือมากกว่านั้น แต่แบ่งเป็นหลายวัน วันละสองชั่วโมง การลงโทษแบบนี้ จะถูกส่งอีเมลแจ้งให้ทั้งผู้ปกครองที่เกี่ยวข้องและครูทุกคนทราบ

การลงโทษความผิดที่มาก ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องใหญ่มาก คือ การให้พักการเรียน มีตั้งแต่ ๑-๓ วัน การลงโทษแบบนี้ จะมีทั้งการส่งอีเมลให้ผู้ปกครอง ครู และปิดประกาศในห้องพักครู นอกจากนี้พ่อแม่และนักเรียนต้องมาพบอาจารย์ใหญ่ฝ่ายฝรั่ง

คำถามก็คือ การลงโทษโดยไม่ใช้ไม้เรียวได้ผลไหม จากประสบการณ์การสอนที่นี้เกือบสี่ปี

ฉันพบว่า นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดีขึ้น บางคนดีขึ้นแค่เพียงให้ออกไปนอกห้อง ๕ นาที บางคนก็ดีขึ้นหลังจากครูบันทึกลงในสมุดสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน สิ่งที่ได้ก็ส่วนใหญ่ กลัวมากคือการถูกกักให้กลับบ้านช้า เป็นยาที่แรงมากแล้วสำหรับนักเรียนส่วนใหญ่ มีนักเรียนแค่เพียงสามสี่คนเท่านั้นที่ถูกลงโทษถึงขั้นพักการเรียน

แล้วข้อห้ามอื่น ๆ ในโรงเรียนมีอะไรบ้าง

ห้ามวางกระเป๋านักเรียนไม่เป็นที่ ต้องวางที่ชั้นที่จัดไว้ให้ ห้ามเคี้ยวหมากฝรั่งในห้องเรียน ห้ามมีคัตเตอร์ (อนุญาตให้ใช้กรรไกรปลายมนได้) ห้ามใช้โทรศัพท์มือถือภายในโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียน หรือนอกห้องเรียน ถ้ามีการพบว่านักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือ นักเรียนจะถูกปรับโทรศัพท์หนึ่งสัปดาห์ไว้ที่อาจารย์ใหญ่ฝ่ายฝรั่ง และผู้ปกครองต้องมารับโทรศัพท์คืนด้วยตนเอง

ในขณะที่นักเรียนไทยใช้โทรศัพท์กันเป็นว่าเล่น ฉันเคยเห็นนักเรียนไทยในช่วงพักเรียน โทรศัพท์ไปคุยกับดีเจบ้าง โทรศัพท์ไปโหวตให้คะแนนเพลงโปรดบ้าง ฉันเลิกสอนในโรงเรียนไทยมาห้าปี ไม่รู้ว่าการโทรศัพท์ของนักเรียนก้าวหน้าไปถึงไหนแล้ว ประเทศของเขาน่าจะเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากกว่าประเทศเรา แต่ทำไมเขาถึงคุมนักเรียนของเขาได้จะดีกว่าเรา หรือเป็นเพราะว่าเขาถูกลี้น ถูกสั่งสอนให้เคารพกฎกติกา

ฉันเคยคิดว่าระเบียบการแต่งกายเป็นระเบียบพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่ระเบียบอื่น ๆ ของชีวิตในโรงเรียน แต่เมื่อมาสอนที่นี่เกือบสี่ปี กลับพบว่า ระเบียบในการปฏิบัติตนระหว่างเรียน ในหน้าที่ของนักเรียนคือ “รับผิดชอบการเรียน” กลับแยกกันจากระเบียบการแต่งกายอย่างสิ้นเชิง

